

คำนำ

ชุดการสอน ชุดที่ 5 เรื่อง สีในงานทัศนศิลป์ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ทัศนธาตุและหลักการออกแบบ รายวิชาศิลปะ 9 รหัสวิชา ศ23101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกให้เกิดความชำนาญ เกิดการเรียนรู้ที่คงทนและได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างนิสัยให้เป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการศึกษาเล่าเรียน

ชุดการสอนนี้ผู้จัดทำได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจให้ชัดเจน และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและผ่านการหาประสิทธิภาพมาแล้ว โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งชุดการสอนเล่มนี้ประกอบด้วย

- คำชี้แจง
- มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้
- แบบทดสอบก่อนเรียน
- ใบความรู้
- ใบงาน
- แบบทดสอบหลังเรียน
- เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
- เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดการสอนนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนในหัวข้อเรื่อง สีในงานทัศนศิลป์ มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

พรรณพัชร นรสาร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	๗
คำชี้แจง.....	ค
มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	ง
จุดประสงค์การเรียนรู้.....	จ
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	1
ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีสี.....	4
ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง วรรณะของสี สีตรงกันข้าม และจิตวิทยาการใช้สี.....	9
ใบงานที่ 1 เรื่อง เบื้องต้นเกี่ยวกับสี.....	14
ใบงานที่ 2 เรื่อง วงจรสี	15
ใบงานที่ 3 เรื่อง รู้เรื่องสี.....	16
แบบทดสอบหลังเรียน.....	18
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน.....	21
เฉลยใบงานที่ 1 เรื่อง เบื้องต้นเกี่ยวกับสี.....	22
เฉลยใบงานที่ 3 เรื่อง รู้เรื่องสี.....	23
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน.....	25
บรรณานุกรม.....	26

คำชี้แจง

ชุดการสอนที่นักเรียนจะศึกษาต่อไปนี้เป็น ชุดการสอน ชุดที่ 5 เรื่อง สีในงานทัศนศิลป์ เป็นชุดการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับ ทฤษฎีสี วงจรสี วรรณะของสี สีตรงกันข้ามและ จิตวิทยาการใช้สี และนำความรู้เรื่องสีมาใช้ในการออกแบบงานทัศนศิลป์ ฝึกทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา เพื่อให้ชุดการสอนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ขอให้นักเรียนปฏิบัติตาม คำชี้แจงต่อไปนี้

1. นักเรียนอ่านคำชี้แจงในชุดการสอนให้เข้าใจอย่างละเอียด
2. นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมในชุดการสอน ตามลำดับขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 นักเรียนศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.2 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
 - 2.3 นักเรียนศึกษาเนื้อหาในใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีสี
 - 2.4 นักเรียนศึกษาเนื้อหาในใบความรู้ที่ 2 เรื่อง วรรณะของสี สีตรงกันข้าม และจิตวิทยาการใช้สี
 - 2.5 นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่อง เบื้องต้นเกี่ยวกับสี
 - 2.6 นักเรียนทำใบงานที่ 2 เรื่อง วงจรสี
 - 2.7 นักเรียนทำใบงานที่ 3 เรื่อง รู้เรื่องสี
 - 2.8 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
3. นักเรียนศึกษาชุดการสอนด้วยความตั้งใจ ซื่อสัตย์ และไม่ดูเฉลยก่อนโดยเด็ดขาด

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

1. บรรยายสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ที่เลือกมา โดยใช้ความรู้ เรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบ
2. วิเคราะห์และบรรยายวิธีการใช้ทัศนธาตุ และหลักการออกแบบในการสร้างงานทัศนศิลป์ของตนเองให้มีคุณภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. บอกความหมายและประวัติความเป็นมาของสีได้
2. บอกสีตามวงจรสีได้
3. บอกวรรณะของสี สีตรงกันข้าม และจิตวิทยาการใช้สีได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

1. สามารถนำความรู้เรื่องสีสร้างผลงานทัศนศิลป์ได้
2. นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ
 - 2.1 ความสามารถในการสื่อสาร
 - 2.2 ความสามารถในการคิด
 - 2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
 - 2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - 2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

1. นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 - 1.1 ซื่อสัตย์สุจริต
 - 1.2 มีวินัย
 - 1.3 ใฝ่เรียนรู้
 - 1.4 มุ่งมั่นในการทำงาน
 - 1.5 มีจิตสาธารณะ

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง สี่ในงานทัศนศิลป์

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบก่อนเรียนมีจำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน
2. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียวโดยทำเครื่องหมายกากบาท (x) ในช่องข้อ ก, ข, ค, หรือ ง ในกระดาษคำตอบ
-

1. สีวรรณะร้อนให้ความรู้สึก

- ก. สดชื่น เยือกเย็น อุดมสมบูรณ์
- ข. สุขุม มีเสน่ห์
- ค. ลึกลับน่ากลัว
- ง. ตื่นเต้น สว่าง เร้าใจ

2. สี สมัยก่อนได้จาก

- ก. ดินสีเลือด
- ข. ดินผสมน้ำ
- ค. เลือดสัตว์
- ง. ดินผสมไขสัตว์

3. แม่สีที่ใช้ในงานวาดเขียน เรียกว่า

- ก. แม่สีวัตถุธาตุ
- ข. แม่สีช่างเขียน
- ค. แม่สีอะคริลิก
- ง. แม่สีวิทยาศาสตร์

4. สีอะไร เป็นได้ทั้ง 2 วรรณะ

- ก. ส้ม เขียว
- ข. เหลือง แดง
- ค. ม่วง แดง
- ง. ม่วง เหลือง

5. สีวรรณะเย็นให้ความรู้สึก

- ก. สดชื่น เยือกเย็น อุดมสมบูรณ์
- ข. สุขุม มีเสน่ห์
- ค. ลึกลับน่ากลัว
- ง. ตื่นเต้น สว่าง เร้าใจ

6. สีในข้อใดที่เรียงลำดับในวงจรสี

- ก. แดง ส้มแดง เหลือง
- ข. เขียวเหลือง เขียว น้ำเงิน
- ค. ม่วง ม่วงแดง แดง
- ง. ส้มเหลือง เขียวเหลือง เขียว

7. ข้อใดคือสีขั้นที่ 1

- ก. ส้ม-ม่วง-เขียว
- ข. ส้ม-เหลือง-แดง
- ค. แดง-เหลือง-เขียว
- ง. แดง-เหลือง-น้ำเงิน

8. วงจรสีธรรมชาติมีทั้งหมดกี่สี

- ก. 3 สี
- ข. 6 สี
- ค. 9 สี
- ง. 12 สี

9. สีที่ให้ความรู้สึกสว่าง เกิดความเลื่อมใส คือ

- ก. ม่วง
- ข. เขียว
- ค. เหลือง
- ง. แดง

10. สีคู่ประกอบของสีแดง คือ

- ก. ม่วง
- ข. เขียว
- ค. เหลือง
- ง. แดง

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีสี

ความหมายของสี

สี (COLOUR) หมายถึง ลักษณะของแสง ที่กระทบต่อสายตาให้เห็นเป็นสี มีผลถึงจิตวิทยา คือมีอำนาจให้เกิดความเข้มของแสงที่อารมณ์และความรู้สึกได้ การที่ได้เห็นสีจากสายตาสายตา จะส่งความรู้สึกไปยังสมองทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ตามอิทธิพลของสี เช่น สดชื่น ร้อน ตื่นเต้น เศร้า สีมี่ความหมายอย่างมาก เพราะศิลปินต้องการใช้สีเป็นสื่อสร้างความประทับใจในผลงานของศิลปะ และสะท้อนความประทับใจนั้นให้บังเกิดแก่ผู้ดู มนุษย์เกี่ยวข้องกับสีต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาเพราะทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวนั้น ล้วนแต่มีสีสันทกต่างกันอย่างมากมาย สีเป็นสิ่งที่ควรศึกษาเพื่อประโยชน์กับตนเองและ ผู้สร้างงานจิตรกรรม เพราะเรื่องราวของสีนั้น มีหลักวิชาเป็นวิทยาศาสตร์ จึงควรทำความเข้าใจวิทยาศาสตร์ของสี จะบรรลุผลสำเร็จในงานมากขึ้น ถ้าไม่เข้าใจเรื่องสีดีพอสมควร ถ้าได้ศึกษาเรื่องสีดีพอแล้วงานศิลปะก็จะประสบความสำเร็จเป็นอย่งยิ่ง

ที่มาภาพ : <http://colortheorycom.blogspot.com/2015/02/blog-post9.html>

คำจำกัดความของสี

1. แสงที่มีความถี่ของคลื่นในขนาดที่ตามนุษย์สามารถรับสัมผัสได้
2. แม่สีที่เป็นวัตถุ (PIGMENTARY PRIMARY) ประกอบด้วย แดง เหลือง น้ำเงิน
3. สีที่เกิดจากการผสมของแม่สี

ที่มาภาพ : <http://colortheorycom.blogspot.com/2015/02/blog-post9.html>

คุณลักษณะของสี

สีแท้ (HUE) คือ สีที่ยังไม่ถูกสีอื่นเข้าผสม เป็นลักษณะของสีแท้ที่มีความสะอาดสดใส เช่น แดง เหลือง น้ำเงิน

สีอ่อนหรือสีจาง (TINT) ใช้เรียกสีแท้ที่ถูกผสมด้วยสีขาว เช่น สีเทา, สีชมพู

สีแก่ (SHADE) ใช้เรียกสีแท้ที่ถูกผสมด้วยสีดำ เช่น สีน้ำตาล

ประวัติความเป็นมาของสี

มนุษย์เริ่มมีการใช้สีตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีทั้งการเขียนสีลงบนผนังถ้ำ ผนังหินบนพื้นผิวเครื่องปั้นดินเผา และที่อื่น ๆ ภาพเขียนสีบนผนังถ้ำ (ROCK PAINTING) เริ่มทำตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในทวีปยุโรป โดยคนก่อนสมัยประวัติศาสตร์ในสมัยหินเก่าตอนปลาย ภาพเขียนสีที่มีชื่อเสียงในยุคนี้พบที่ประเทศฝรั่งเศสและประเทศสเปน ในประเทศไทยกรมศิลปากรได้สำรวจพบภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์บนผนังถ้ำ และ เพิงหินในที่ต่าง ๆ จะมีอายุระหว่าง 1500-4000 ปี เป็นสมัยหินใหม่และยุคโลหะได้ค้นพบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2465 ครั้งแรกพบบนผนังถ้ำในอำเภอพังงา ต่อมาก็ค้นพบอีกซึ่งมีอยู่ทั่วไป เช่น จังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี เป็นต้น สีที่เขียนบนผนังถ้ำส่วนใหญ่เป็นสีแดง นอกนั้นจะมีสีส้ม สีเลือดหมู สีเหลือง สีนํ้าตาล และสีดำสีบนเครื่องปั้นดินเผา ได้ค้นพบการเขียนลายครั้งแรกที่บ้านเชียงจังหวัดอุดรธานีเมื่อปี พ.ศ.2510 สีที่เขียนเป็นสีแดงเป็นรูปลายก้นขดจิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่าง ๆ สมัยสุโขทัยและอยุธยามีหลักฐานว่า ใช้สีในการเขียนภาพหลายสี แต่ก็อยู่ในวงจำกัดเพียง 4 สี คือ สีดำ สีขาว สีดินแดง และสีเหลืองในสมัยโบราณนั้น ช่างเขียนจะเอาวัตถุต่าง ๆ ในธรรมชาติมาใช้เป็นสีสำหรับเขียนภาพ เช่น ดินหรือหินขาวใช้ทำสีขาว สีดำก็เอามาจากเขม่าไฟ หรือจากตัวหมึก จินเป็นชาติแรกที่พยายามค้นคว้าเรื่องสีธรรมชาติได้มากกว่าชาติอื่น ๆ คือ ใช้หินนำมาบดเป็นสีต่าง ๆ สีเหลืองนำมาจากยางไม้ รงหรือรงทอง สีครามก็นำมาจากต้นไม้อื่นแล้วการค้นคว้าเรื่องสีก็เพื่อที่จะนำมาใช้ ย้อมผ้าต่าง ๆ ไม่นิยมเขียนภาพ เพราะจีนมีคติในการเขียนภาพเพียงสีเดียว คือ สีดำโดยใช้หมึกจีนเขียน

สีสามารถแยกออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. สีธรรมชาติ
2. สีที่มนุษย์สร้างขึ้น

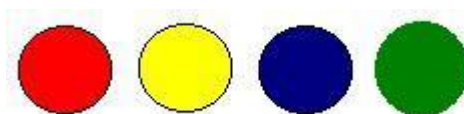
สีธรรมชาติ เป็นสีที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ เช่น สีของแสงอาทิตย์ สีของท้องฟ้ายามเช้า เย็น สีของรุ่งกีนน้ำ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ ตลอดจนสีของ ดอกไม้ ต้นไม้ พื้นดิน ท้องฟ้า น้ำทะเล

สีที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือได้สังเคราะห์ขึ้น เช่น สีวิทยาศาสตร์ มนุษย์ได้ทดลองจากแสงต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า นำมาผสมโดยการทอแสงประสานกัน นำมาใช้ประโยชน์ในด้านการละคร การจัดฉากเวที โทรทัศน์ การตกแต่งสถานที่

แม่สี (PRIMARIES)

แม่สีในยุคปัจจุบัน อาจจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ แม่สีจิตวิทยา แม่สีวิทยาศาสตร์ และ แม่สีศิลปะ

1. แม่สีจิตวิทยา เป็นสีในกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก และมีผลต่อจิตใจของมนุษย์ กล่าวคือ สีที่เราพบเห็นจะสามารถโน้มน้าวชวนให้รู้สึกตื่นเต้น โศกเศร้า โดยมากมักใช้ในการรักษาคนไข้ได้ เช่น โรคประสาท หรือโรคทางจิต แม่สีจิตวิทยาสี 4 สีประกอบด้วย สีแดง สีเหลือง สีเขียว และสีน้ำเงิน

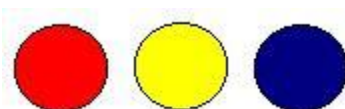
ที่มาภาพ : http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/pechburi/somphong_k/color01.html

2. แม่สีวิทยาศาสตร์ แม่สีวิทยาศาสตร์เป็นสีที่เกิดจากการสร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เช่น สีของหลอดไฟ สีที่ผ่านแท่งแก้วปริซึม ที่เกิดจากการสะท้อนและการหักเหของแสง แม่สีในกลุ่มนี้ประกอบด้วย สีแสด สีเขียวมรกต และสีม่วง

ที่มาภาพ : http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/pechburi/somphong_k/color01.html

3. แม่สีศิลปะ แม่สีศิลปะหรือบางครั้งเรียกว่า แม่สีวัตถุธาตุ หมายถึงสีที่ใช้ในการวาดภาพ หรือสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะทั่ว ๆ ไปซึ่งเมื่อนำมาผสมกันในปริมาณต่าง ๆ ที่ต่างอัตราส่วนกันจะเกิดสีอื่นต่าง ๆ มากมายให้เราได้เลือกหรือนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ ผลงานที่สวยงามได้ แม่สีในกลุ่มนี้ประกอบด้วย สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน

ที่มาภาพ : http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/pechburi/somphong_k/color01.html

วงจรรสี (Colour Circle)

สีขั้นที่ 1 คือ แม่สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีนํ้าเงิน

สีขั้นที่ 2 คือ สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 หรือแม่สีผสมกันในอัตราส่วนที่เท่ากัน จะทำให้เกิดสีใหม่ 3 สี ได้แก่

สีแดง ผสมกับสีเหลือง ได้สี ส้ม

สีแดง ผสมกับสีนํ้าเงิน ได้สีม่วง

สีเหลือง ผสมกับสีนํ้าเงิน ได้สีเขียว

สีขั้นที่ 3 คือ สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 ผสมกับสีขั้นที่ 2 ในอัตราส่วนที่เท่ากัน จะได้สีอื่น ๆ อีก 6 สี คือ

สีแดง ผสมกับสีส้ม ได้สีส้มแดง

สีแดง ผสมกับสีม่วง ได้สีม่วงแดง

สีเหลือง ผสมกับสีเขียว ได้สีเขียวเหลือง

สีนํ้าเงิน ผสมกับสีเขียว ได้สีเขียวนํ้าเงิน

สีนํ้าเงิน ผสมกับสีม่วง ได้สีม่วงนํ้าเงิน

สีเหลือง ผสมกับสีส้ม ได้สีส้มเหลือง

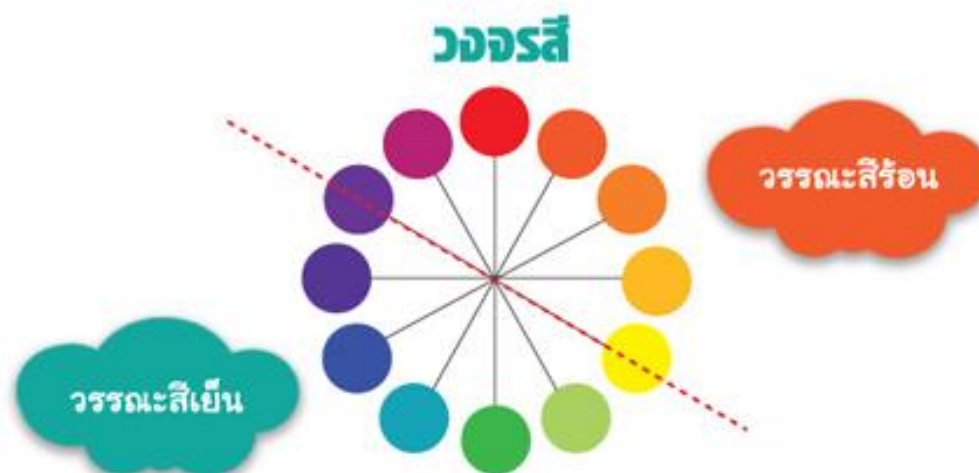
ที่มาภาพ : http://wipawan2531-mmd.blogspot.com/2010/09/blog-post_19.html

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง วรรณะของสี สีตรงกันข้าม และจิตวิทยาการใช้สี

วรรณะของสี

คือ สีที่ให้ความรู้สึกร้อน-เย็น ในวงจรสีจะมีสีร้อน 7 สี และ สีเย็น 7 สี ซึ่งแบ่งที่ สีม่วง กับสีเหลือง ซึ่งเป็นได้ทั้งสองวรรณะ

วรรณะของสี คือความแตกต่างของสีแต่ละกลุ่มแต่ละฝ่ายแบ่งออกเป็น 2 วรรณะ

ที่มาของภาพ : http://mathkanchanaburi.blogspot.com/p/blog-page_30.html

สีตรงข้าม หรือสีตัดกัน หรือสีคู่ปฏิปักษ์

เป็นสีที่มีค่าความเข้มของสี ตัดกันอย่างรุนแรง ในทางปฏิบัติไม่นิยมนำมาใช้ร่วมกัน เพราะจะทำให้แต่ละสีไม่สดใสเท่าที่ควร การนำสีตรงข้ามกันมาใช้ร่วมกัน อาจทำได้ดังนี้

1. มีพื้นที่ของสีหนึ่งมาก อีกสีหนึ่งน้อย
2. ผสมสีอื่น ๆ ลงไปสีใดสีหนึ่ง หรือทั้งสองสี
3. ผสมสีตรงข้ามลงไปในสีทั้งสองสี

สีเหลือง		สีม่วง
สีส้มเหลือง		สีม่วงน้ำเงิน
สีส้ม		สีน้ำเงิน
ส้มแดง		สีเขียวน้ำเงิน
สีแดง		สีเขียว
สีม่วงแดง		สีเขียวเหลือง

ที่มาของภาพ : <http://www.thaigoodview.com/node/46648>

สีกลาง คือ สีที่เข้าได้กับสีทุกสี สีกลางในวงจรสี มี 2 สี คือ สีน้ำตาล กับ สีเทา

สีน้ำตาล เกิดจากสีตรงข้ามกันในวงจรสีผสมกัน ในอัตราส่วนที่เท่ากัน สีน้ำตาล มีคุณสมบัติสำคัญ คือ ใช้ผสมกับสีอื่นแล้วจะทำให้สีนั้น ๆ เข้มขึ้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงค่าสี ถ้าผสมมาก ๆ เข้าก็จะกลายเป็นสีน้ำตาล

สีเทา เกิดจากสีทุกสี ๆ สีในวงจรสีผสมกัน ในอัตราส่วนเท่ากัน สีเทา มีคุณสมบัติ ที่สำคัญ คือ ใช้ผสมกับสีอื่น ๆ แล้วจะทำให้ มีด หมน ใชในส่วนที่เป็นเงา ซึ่งมีน้ำหนัก อ่อนแก่ในระดับต่าง ๆ ถ้าผสมมาก ๆ เข้าจะกลายเป็นสีเทาของสี คือสีที่ให้ความรู้สึกร้อน-เย็น ในวงจรสีจะมีสีร้อน 7 สี และ สีเย็น 7 สี ซึ่งแบ่งที่ สีม่วงกับสีเหลือง ซึ่งเป็นได้ทั้งสองวรรณะ

จิตวิทยาการใช้สี (psychology of colors)

การใช้สีให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา จะต้องเข้าใจว่าสีใดให้ความรู้สึกต่อมนุษย์อย่างไร จึงจะใช้ได้อย่างเหมาะสม ความรู้สึกเกี่ยวกับสี สามารถจำแนกออกได้ดังนี้

สี	ความรู้สึก
สีแดง	ให้ความรู้สึกร้อน รุนแรง กระตุ้น ทำลาย เคลื่อนไหว ตื่นเต้น เร้าใจ มีพลัง ความมั่นคง ความสำคัญ ความรัก อันตราย
สีส้ม	ให้ความรู้สึกร้อน ความอบอุ่น ความสดใส มีชีวิตชีวา วัยรุ่น คึกคะนอง การปลดปล่อย ความเปรี้ยว การระวัง
สีเหลือง	ให้ความรู้สึกแจ่มใส ความสดใส ความร่าเริง ความเบิกบานสดชื่น สุกสว่าง ชีวิตใหม่ การแผ่กระจาย อำนาจบารมี
สีเขียว	ให้ความรู้สึกสงบ เยือกเย็น ร่มรื่น การพักผ่อน การผ่อนคลาย ธรรมชาติ ความปลอดภัย ปกติ ความสุข ความสุขุม
สีน้ำเงิน	ให้ความรู้สึกสงบ สุขุม สุภาพ หนักแน่น เคร่งขรึม เอาการเอางาน ละเอียดลออ คอบส่ง่างาม มีศักดิ์ศรี เป็นระเบียบถ่อมตน
สีม่วง	ให้ความรู้สึก มีเสน่ห์ น่าติดตาม เร้นลับ ช่อนเร้น มีอำนาจ มีพลังแฝง ความเศร้า ความผิดหวัง ความสงบ
สีฟ้า	ให้ความรู้สึกปลอดภัย โปร่ง โล่ง กว้าง เบา โปร่งใส สะอาด ปลอดภัย ความสว่าง ลมหายใจ เป็นอิสระเสรีภาพ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน
สีขาว	ให้ความรู้สึก บริสุทธิ์ สะอาด สดใส เบาบาง อ่อนโยน เปิดเผย การเกิดความรู้สึก ความรักที่บริสุทธิ์
สีดำ	ให้ความรู้สึก มีด สกปรก ลึกลับ ลึนหวัง จุดจบ ความตาย ความชั่ว ความลับ โหดร้าย ความเศร้า หนักแน่น เข้มแข็ง อดทน มีพลัง
สีชมพู	ให้ความรู้สึก อบอุ่น อ่อนโยน นุ่มนวล อ่อนหวาน ความรัก เอาใจใส่ วัยรุ่น นุ่มสาว ความน่ารัก ความสดใส
สีเทา	ให้ความรู้สึกเศร้า อาลัย ท้อแท้ ความลึกลับ ความหดหู่ ความขร่า ความสงบ ความเยือก สุภาพ สุขุม ถ่อมตน
สีทอง	ให้ความรู้สึก ความหรูหรา โอ้อ่า มีราคา สูงค่า สิ่งสำคัญ ความเจริญรุ่งเรือง ความสุข ความมั่นคง ความร่ำรวย การแผ่กระจาย

ที่มาภาพ: <https://sites.google.com/site/siripornyodtako/1-hawkhx-khorng-ngan/2-bth-thi-2-xeksar-thi-keiywkhxng-1>

การใช้สีตามหลักจิตวิทยา สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ได้หลายประการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งาน ประโยชน์ที่ได้รับนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประโยชน์ในด้านแสดงเวลาของบรรยากาศในภาพเขียน เพราะสีบรรยากาศในภาพเขียนนั้น จะแสดงให้เห็นว่าเป็นภาพตอนเช้า ตอนกลางวันหรือตอนบ่าย เป็นต้น
2. ประโยชน์ในการการค้า คือ ทำให้สินค้าสวยงาม น่าซื้อหา นอกจากนี้ยังใช้กับงานโฆษณา เช่น โปสเตอร์ต่าง ๆ ช่วยให้จำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น
3. ประโยชน์ในด้านประสิทธิภาพของการทำงาน เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ถ้าทาสีสถานที่ทำงานให้ถูกหลักจิตวิทยา จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างบรรยากาศให้น่าทำงาน คนงานจะทำงานมากขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น
4. ประโยชน์ในการตกแต่ง สีของห้อง และสีของเฟอร์นิเจอร์ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความสว่างของห้อง รวมทั้งความสุขในการใช้ห้อง ถ้าเป็นโรงเรียนเด็กจะเรียนได้ผลดีขึ้น ถ้าเป็นโรงพยาบาลคนไข้จะหายเร็วขึ้น

อิทธิพลของสีที่มีผลต่อระบบร่างกายของมนุษย์ เริ่มจากการรับสภาพ รู้สึก ผลลัพธ์ที่แสดงออกมาทางต่างกายและ จิตใจ ยกตัวอย่างเช่น ห้อง ๆ หนึ่งทาสีฟ้าอ่อน ๆ จะทำให้ห้องนั้น รู้สึกสงบ และใหญ่ขึ้นกว่า ขนาดจริง และทำให้ผู้อยู่อาศัยในห้อง นั้นมีทัศนคติในทางที่เป็นบวกมากกว่าลบ ในทางกลับกันสิ่งของ เช่น ตู้หรือห้อง หรือเครื่องเรือน ใด ๆ ที่มีขนาดใหญ่มาก ๆ การใช้สีวรรณะเย็น ก็จะทำให้ห้องนั้นสิ่งนั้นใหญ่ขึ้น (รู้สึกใหญ่กว่าจริง) แต่ถ้าเรา ต้องการให้ห้องนั้น ๆ ซึ่งเป็นห้องโถงสูงและใหญ่ มีขนาด ที่ไม่กว้างเกินไปนัก (ต้องการความอบอุ่น) ก็ควรใช้ สีในวรรณะร้อน เช่น ทาผนังด้วยสีแดงเข้ม หรือน้ำตาลแดง ก็จะช่วยให้ห้องนั้น ๆ กระชับและ อบอุ่น (ร้อนแรง) ขึ้นได้ หรือใช้สีดินเผาอ่อน ๆ ทาผนัง ก็จะช่วยทำให้ห้องนั้นดูเล็กลงแต่อบอุ่นขึ้น

การจัดโครงสร้างสีของห้อง ให้เป็นสีในวรรณะใดวรรณะ หนึ่งก็จะช่วยให้งานเลือกสิ่งง่ายขึ้นอีกมากโข เช่น เราชอบ สีร้อน เพราะเราเป็นคนที่นิสัยรักที่จะกระฉับกระเฉง ตื่นตัว อบอุ่น เหล่านี้ เราอาจใช้หลายๆ สีกับหลายๆ สิ่ง ของในห้องหนึ่ง ๆ ได้โดยไม่ต้องกังวลว่าจะไม่คงเดิม กลมกลืนหรือกลัวว่าจะฉีกฉีก เช่น ห้องนอนเด็ก (ควรจะใช้สีวรรณะร้อน) เพราะธรรมชาติของเด็กต้องการสิ่งกระตุ้นตลอด หรือมากกว่าผู้ใหญ่ โดยตุ้เสื้อผ้าอาจเป็นสีส้ม เทียงสีแดง แก้วสีเหลือง ผืนห้องสีเหลืองอ่อน ม่านสีม่วงแดง ฯลฯ ทุกสิ่งอยู่ด้วยกันได้เพราะอยู่ในวรรณะเดียวกัน เป็นต้น

ห้องนอน น่าจะเป็นสีวรรณะเย็น จำพวกสีฟ้าอ่อน สีน้ำเงิน สีเขียวน้ำทะเล จะทำให้ ห้องนอน สงบ สบายมากขึ้น เช่น ผนังห้องสีฟ้าอ่อน (เกือบขาว) ม่านสีฟ้าอมน้ำ- ทะเลออกเขียวอ่อน ๆ ผ้าปูเตียง สีเดียวกับม่าน ภาพประดับห้องสีโทนเขียวอมฟ้า หรือเป็นภาพวิวทิวทัศน์ ชายทะเลเป็นต้น การเลือกสี และวัสดุที่มีสีมาตกแต่งห้องก็จะมีเป้าหมาย และง่ายต่อการคุมโครงสร้างสี

สรุปว่าการนำประโยชน์ของสีร้อนและเย็นมาใช้ใน งานตกแต่งภายใน มีเป้าหมายว่า สามารถใช้ สีหลากหลาย ในวรรณะใดวรรณะหนึ่ง ได้โดยง่ายต่อการกำหนดโครงสร้างรวม ๆ และควบคุมง่าย

ใบงานที่ 1 เรื่อง เบื้องต้นเกี่ยวกับสี

คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (10 คะแนน)

1. สี หมายถึง
2. สี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่.....
3. สีธรรมชาติ คือ.....
4. สีที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ.....
5. สีขั้นที่ 1 ได้แก่.....
6. สีขั้นที่ 2 ได้แก่.....
7. สีขั้นที่ 3 ได้แก่.....
8. แม่สีศิลปะ หมายถึง.....
9. แม่สีวิทยาศาสตร์ หมายถึง
10. แม่สีจิตวิทยา หมายถึง.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ 2 เรื่อง วงจรสี

คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ออกแบบวงจรสีและผสมสีตามวงจรสีให้ถูกต้องสวยงาม (10 คะแนน)

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษ 100 ปอนด์ ขนาด A4
2. ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด
3. สีโปสเตอร์
4. พู่กันขนาดต่าง ๆ

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ความคิดสร้างสรรค์
2. ความประณีตสวยงาม
3. องค์ประกอบศิลป์
4. ความน่าสนใจของผลงาน
5. ผลสำเร็จของงาน

ภาพตัวอย่าง

ที่มาภาพ : http://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/mcp/main_php/print_informed.php?id_count_inform=13690

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ 3 เรื่อง รู้เรื่องสี

คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้ความรู้เรื่องวรรณะของสี สีตรงกันข้าม และจิตวิทยาการใช้สี ระบายสีตามช่องว่างที่กำหนด ให้สมบูรณ์ (10 คะแนน)

- วัสดุอุปกรณ์** 1. สีโปสเตอร์
2. พู่กันกลมเบอร์ต่าง ๆ

1. จงบอกสีตรงกันข้ามในวงจรัสสี

	ตรงข้ามกับสี	
	ตรงข้ามกับสี	
	ตรงข้ามกับสี	
	ตรงข้ามกับสี	
	ตรงข้ามกับสี	
	ตรงข้ามกับสี	

2. สีวรรณะร้อน ได้แก่

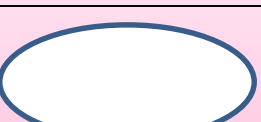
				
				

3. สีวรรณะเย็น ได้แก่

ใบงานที่ 2 เรื่อง รู้เรื่องสี (ต่อ)

4. จงบอกจิตวิทยาการใช้สีของมนุษย์

ชื่อสี	สี (ระบายสี)	ความหมาย อารมณ์
		
		
		
		
		
		
		

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง สีในงานทัศนศิลป์

- คำชี้แจง**
1. แบบทดสอบหลังเรียนมีจำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน
 2. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียวโดยทำเครื่องหมายกากบาท (x) ในช่องข้อ ก, ข, ค, หรือ ง ในกระดาษคำตอบ

1. สีวรรณะเย็นให้ความรู้สึก
 - ก. สดชื่น เยือกเย็น อุดมสมบูรณ์
 - ข. สุขุม มีเสน่ห์
 - ค. ลึกลับน่ากลัว
 - ง. ตื่นเต้น สว่าง เร้าใจ

2. วงจรสีธรรมชาติมีทั้งหมดกี่สี
 - ก. 3 สี
 - ข. 6 สี
 - ค. 9 สี
 - ง. 12 สี

3. สีในข้อใดที่เรียงลำดับในวงจรสี
 - ก. แดง ส้มแดง เหลือง
 - ข. เขียวเหลือง เขียว น้ำเงิน
 - ค. ม่วง ม่วงแดง แดง
 - ง. ส้มเหลือง เขียวเหลือง เขียว

4. สีที่ให้ความรู้สึกสว่าง เกิดความเลื่อมใส คือ

- ก. ม่วง
- ข. เขียว
- ค. เหลือง
- ง. แดง

5. สีวรรณะร้อนให้ความรู้สึก

- ก. สดชื่น เยือกเย็น อุดมสมบูรณ์
- ข. สุขุม มีเสน่ห์
- ค. ลึกลับน่ากลัว
- ง. ตื่นเต้น สว่าง เร้าใจ

6. แม่สีที่ใช้ในงานวาดเขียน เรียกว่า

- ก. แม่สีวัตถุธาตุ
- ข. แม่สีช่างเขียน
- ค. แม่สีอะคริลิก
- ง. แม่สีวิทยาศาสตร์

7. ข้อใดคือสีขั้นที่ 1

- ก. ส้ม-ม่วง-เขียว
- ข. ส้ม-เหลือง-แดง
- ค. แดง-เหลือง-เขียว
- ง. แดง-เหลือง-น้ำเงิน

8. สี สมัยก่อนได้จาก

- ก. ดินสีเลือด
- ข. ดินผสมน้ำ
- ค. เลือดสัตว์
- ง. ดินผสมไขสัตว์

9. สีคู่ประกอบของสีแดง คือ

- ก. ม่วง
- ข. เขียว
- ค. เหลือง
- ง. แดง

10. สีอะไร เป็นได้ทั้ง 2 วรรณะ

- ก. ส้ม เขียว
- ข. เหลือง แดง
- ค. ม่วง แดง
- ง. ม่วง เหลือง

ข้อ	เฉลย
1	ง
2	ค
3	ก
4	ง
5	ก
6	ค
7	ง
8	ง
9	ค
10	ข

เฉลยใบงานที่ 1 เรื่อง เบื้องต้นเกี่ยวกับสี

คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (10 คะแนน)

1. สี หมายถึง ลักษณะของแสงที่กระทบต่อสายตาให้เห็นเป็นสี
2. สี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สีธรรมชาติและสีที่มนุษย์สร้างขึ้น
3. สีธรรมชาติ คือ สีที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ เช่น สีของแสงอาทิตย์ สีของท้องฟ้ายามเช้า เย็น สีของรุ้งกินน้ำ
4. สีที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ หรือได้สังเคราะห์ขึ้น เช่น สีวิทยาศาสตร์ มนุษย์ได้ทดลองจากแสงต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า นำมาผสมโดยการทอแสงประสานกัน
5. สีขั้นที่ 1 ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน
6. สีขั้นที่ 2 ได้แก่ สีเขียว สีส้ม สีม่วง
7. สีขั้นที่ 3 ได้แก่ สีส้มแดง สีม่วงแดง สีเขียวเหลือง สีเขียวน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน สีส้มเหลือง
8. แม่สีศิลปะ หมายถึง สีที่ใช้ในการวาดภาพ หรือสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะทั่ว ๆ ไป ซึ่งเมื่อนำมาผสมกันในปริมาณต่าง ๆ ที่ต่างอัตราส่วนกันจะเกิดสีอื่นต่าง ๆ มากมายให้เราได้เลือกหรือนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ ผลงานที่สวยงามได้ แม่สีในกลุ่มนี้ประกอบด้วย สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน
9. แม่สีวิทยาศาสตร์ หมายถึง แม่สีวิทยาศาสตร์เป็นสีที่เกิดจากการสร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เช่น สีของหลอดไฟ สีที่ผ่านแท่งแก้วปริซึม ที่เกิดจากการสะท้อนและการหักเหของแสง แม่สีในกลุ่มนี้ประกอบด้วย สีแสด สีเขียวมรกต และสีม่วง
10. แม่สีจิตวิทยา หมายถึง สีในกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก และมีผลต่อจิตใจของมนุษย์ กล่าวคือสีที่เราพบเห็นจะสามารถโน้มน้าวชวนให้รู้สึกตื่นเต้น โศกเศร้า โดยมากมักใช้ในการรักษาคนไข้ได้ เช่น โรคประสาท หรือโรคทางจิต แม่สีจิตวิทยาสี 4 สีประกอบด้วย สีแดง สีเหลือง สีเขียว และสีน้ำเงิน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เฉลยใบงานที่ 3 เรื่อง รู้เรื่องสี

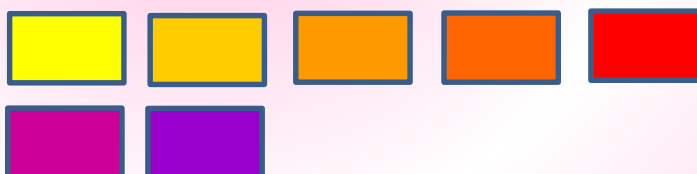
คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้ความรู้เรื่องวรรณะของสี สีตรงกันข้าม และจิตวิทยาการใช้สี ระบายสีตามช่องว่างที่กำหนด ให้สมบูรณ์ (10 คะแนน)

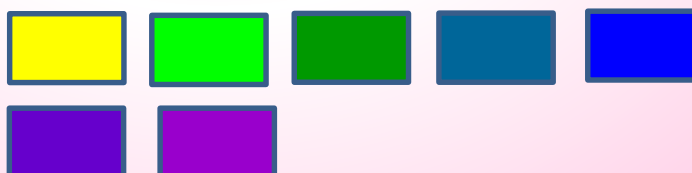
1. จงบอกสีตรงกันข้ามในวงจรัส

2. สีวรรณะร้อน ได้แก่

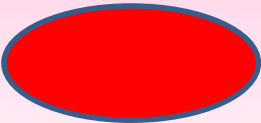
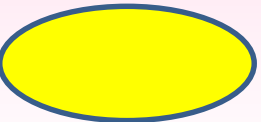
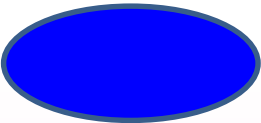
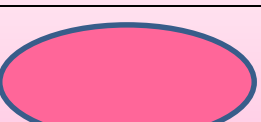

3. วรรณะเย็น ได้แก่

ใบงานที่ 2 เรื่อง รู้เรื่องสี (ต่อ)

4. จงบอกจิตวิทยาการใช้สีของมนุษย์

ชื่อสี	สี (ระบายสี)	ความหมาย อารมณ์
สีแดง		ร้อน รุนแรง กระตุ้น ทำลาย การเคลื่อนไหว ความตื่นเต้น เร้าใจ
สีเหลือง		ชีวิตใหม่ ความสดใหม่ ความสนุกสนาน การแผ่ กระจาย อำนาจบารมี
สีเขียว		เป็นธรรมชาติ สงบ เยียบ ร่มรื่น ร่มเย็น การพักผ่อน ความปลอดภัย
สีน้ำเงิน		สุขุม ภูมิฐาน ความสุภาพ หนักแน่น เคร่งขรึม สงบ ละเอียด รอบคอบ สง่างาม
สีขาว		บริสุทธิ์ สะอาด ไร้เดียงสา สดใส เบาบาง อ่อนโยน การเกิด ความหวัง
สีดำ		ความโกรธ ความโศกเศร้า ความกลัว มีพลังอำนาจ ความลึกลับ
สีชมพู		อบอุ่น อ่อนโยน นุ่มนวล อ่อนหวาน ความรัก การแต่งงาน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	เฉลย
1	ก
2	ง
3	ค
4	ค
5	ง
6	ก
7	ง
8	ค
9	ข
10	ง

บรรณานุกรม

- สุชาติ เถาทองและคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, (ม.ป.ป.).
- วิฑูรย์ โสแก้ว. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ทศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, (ม.ป.ป.).
- สุชาติ เถาทองและคณะ. คู่มือครู ใช้ประกอบการสอนร่วมกับ หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, (ม.ป.ป.).
- http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/pechburi/somphong_k/color01.html
/ สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2559
- <http://colortheorycom.blogspot.com/2015/02/blog-post9.html/>
สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2559
- http://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/mcp/main_php/print_informed.php?id_count_inform=13690/ สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2559
- http://wipawan2531-mmd.blogspot.com/2010/09/blog-post_19.html/
สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2559
- http://mathkanchanaburi.blogspot.com/p/blog-page_30.html/
สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2559
- <http://www.thaigoodview.com/node/46648/> สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2559
- <https://sites.google.com/site/siripornyodtako/1-hawkhx-khorng-ngan/2-bth-thi-2-xeksar-thi-keiywkhxng-1/> สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2559
- www.lib2.ubu.ac.th/techno/webnew/ctrl/file_document/110815_102526.doc/
สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559

